I чужому научайтесь,
I свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ЛЮТОГО 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 5, 1965 No. 24. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 4-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПЛЯНУЄ ЇХАТИ ДО СССР в цьому році. Так він заявив на зборах Протидефамаційної Ліґи. Він гадає, що має причину вірити, що йому вдасться в цьому році відвідати совєтських провідників, і що ті ж провідники прибудуть в цьому році до ЗДА, куди він їх вже давніше запросив. Президент не сказав, на чому він обґрунтовує цю свою віру в те, що його приязно повітають в Москві, тільки заявив, що ЗДА гаряче бажають собі виміни візити із представниками СССР. „Я вірю, казав Президент, що такі візити запевнять неспокійний світ в тому, що наші дві держави змагають до миру".

СЕНАТ ПРОТИ ЗМЕНШУВАННЯ ВИДАТКІВ НА ВЕТЕРАНІВ І ФАРМЕРІВ і відкинув урядовий проєкт зменшити число шпиталів, в яких лікуються ветерани та заявився проти того, щоб зменшити число дослідних фармерських станиць. Сенат схвалив $1 600 000 000 для Департаменту Рільництва, додаючи додаток, що не вільно з цієї суми витрачати фондів на ліквідацію фармерських дослідних станиць. Але це рішення Сенату мусить ще схвалити Палата Репрезентантів, яка вже давніше погодилася на урядове становище в цій справі.

ДОМАГАЮТЬСЯ СКАСУВАННЯ МИТНИХ ТАРИФ між ЗДА і Канадою представники Канадійсько - Американського Комітету, який складається з 65-ох членів - бизнесменів, робітництва, фармерів і професіоналістів. ЗДА і Канада ведуть найбільшу в світі взаємну торгівлю. ЗДА експортують до Канади товарів на суму $4 730 000 000 річно, що становить 70% канадійського імпорту. ЗДА імпортують із Канади товарів на суму $3 850 000 000, що становить більше як половину канадійського експорту. Представники Комітету знають, що цей плян викличе спротив в Канаді, яка боїться політичного опанування Канади Америкою.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ РОБЕРТ ВАҐНЕР СТАРАТИМЕТЬСЯ ПРО ПЕРЕВИБІР на 4-ту каденцію, що буде першим випадком в історії цього міста. Він заявив, що не старається буде стати губернатором в 1966-му році, бо зголосить свою кандидатуру на посадника в цьому році. Він хоче виграти вибори в листопаді ц. р., щоб поліпшити мешканеві та шкільні умови в цьому місті, яке треба конче зробити приємнішим для осіб, що належать до середньої масткової кляси, яких тепер є більше в Ню Йорку, як 25 років тому, бо прибутки зростають. Посадник Ваґнер має 54 роки і почувається добре та має охоту до дальшої праці для добра міста.

КАНАДА ЗНОВ ПРОДАЛА СССР ПШЕНИЦЮ ЗА $8 500 000, як про це повідомив пресу міністер торгівлі Мітчелл Шарп. Тепер Канада продала Москві коло 4 500 000 бушлів пшениці, що разом із давніше проданою пшеницею становить більше як 25 000 000 бушлів, коли враховувати і продану пшеничну муку. Восени 1963-го року Оттава продала була СССР пшениці за $500 000 000. Не є відомо, за яку ціну продала тепер Канада пшеницю, і важко є вирахувати ціну за один бушель, бо не є відомо, скільки бушлів пшениці продано. Найкраща пшениця коштувала давніше $2.03, а тепер коштує $1.96.

СТВЕРДЖУЮТЬ ВЕЛИКЕ ЗАПОТРЕБУВАННЯ НА НОВІ АВТА посередники в продажу авт, які зібралися на річні збори в Ляс Веґас у Неваді. Переведені опитування виявили, що більшість продавців авт сподіваються, що в 1965-му році в цій країні продадуть більше авт, як в минулому 1964-му році. В минулому році продали в Америці випродукованих авт рекордово високе число — 7 600 000. В цьому році можна продати більше американських возів, як це видко з дотепер зроблених замовлень, які є численніші в порівнянні із замовленнями в тому самому часі минулого року.

У СВІТІ

ПОРТУҐАЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА КНЯЖНУ Марію Пія де Сакс-Кобурґ Браґанцу, претендентку до портуґальського престолу, коли б у Портуґалії привернено монархію, яка тривала там до 1910 року. 58-літня княжна приїхала день раніше з Італії, щоб покласти вінок на могилу свого батька, короля Карлоса І, вбитого в атентаті у 1908 році. Наступного дня поліція арештувала її, але на інтервенцію італійського амбасадора — бо княжна, заміжня за італійським генералом є формально італійською громадянкою — звільнено її з наказом негайно від'їхати до Італії.

ЄМЕНСЬКІ АРАБИ-МОНАРХІСТИ ОСКАРЖУЮТЬ ЄГИПЕТСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА НАССЕРА, що той говорить про замирення в Ємені і відкликання відтіль єгипетських військ, а насправді скріплює їх та приготовляє новий наступ проти військ, вірних імамові Мохаммедові аль Бадрові, що його скинули ліві ємені з військовою підтримкою від Єгипту. Єменський князь Абдель Рахман твердить, що в Ємені є тепер 65.000 єгипетського війська, завдяки якому тримається республіканський режим.

РАДА МІНІСТРІВ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ ЗМАГАЄ ДО З'ЄДНАННЯ її із спільнотою вугілля і сталі та Европейською Спільнотою атомової енергії. Членами всіх цих трьох організацій є ті самі шість західно-европейських держави: Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. З'єднання тих могутніх організацій має прийти до 1 січня 1966 року.

У ВАРШАВІ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ ЛІДЕРА ОБМАНЦІВ У ТОРГІВЛІ М'ЯСОМ, Станіслава Вавжецького, чотирьох його спільників на досмертну в'язницю, а п'ятьох дальших підсудних на в'язничні кари від 9 до 12 років. Ця банда систематично впродовж років пускала м'ясо з державних розподілень на чорний ринок. Вавжецький, почувши присуд, зімлів.

ЗДА І БРИТАНІЯ ПОГОДИЛИСЬ НА ПЛЯН ЩОДО СОВЄТСЬКИХ БОРҐІВ, що його виготовили генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант і президент Генеральної Асамблеї Алекс Кейсон-Сакі. За тим пляном усі довжники до каси ОН мали б дати „добровільні вплати", а питання про спосіб схвалювання майбутніх мирних місій ОН має бути докладно розглянене. СССР винен 600 мільйонів дол. до каси ОН, відмовившись платити на місії до Конго і на Середній Схід, як „нелеґальні", бо без згоди Ради Безпеки. Виасідку такої ситуації — Генеральна Асамблея ОН ще ні сі взагалі не діє.

ЄГИПЕТ ДІСТАНЕ ВІД АМЕРИКИ ЗБІЖЖЯ на 37 мільйонів дол., бо Сенат рішив у минулу середу 44 голосами проти 38 дати в цій справі вільну руку Президентові. Палата Репрезентантів рішила була припинити всяку допомогу Єгиптові у відплату за спалення в Каїро американської публічної бібліотеки, за зламання Нассером умови щодо Ємену, за виступи Нассера проти американських баз в Лібії та за активну поміч Єгипту конголійським повстанцям.

НОВИЙ ШЕФ ЛЕТУНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА

У зв'язку з відходом на пенсію дотеперішнього головнокомандувача летунських збройних сил ЗДА ген. Куртіса Е. ЛеМея, новим шефом американського летунства призначено ген. Джана П. МекКонела. На фото: заприсяження ген. МекКонела (зліва). Присягу переводить секретар летунства ЗДА Юджин Цукерт (в цивільному одязі). Посередині стоїть ген. ЛеМей.

ДЖАНСОН ЗАПОВІВ МОЖЛИВІСТЬ ВІДВІДИН СССР В ЦЬОМУ РОЦІ

Вашингтон. — Президент Джансон, промовляючи на прийнятті влаштованому в його пошану Протидефамаційною Ліґою, висловив надію, що в цьому році має оправдану надію відвідати совєтських провідників в СССР, і що ті совєтські лідери прибудуть до ЗДА згідно із запрошенням, яке він висловив у своєму Зверненні про Стан Унії. На думку Президента така виміна відвідин заспокоїла б занепокоєний світ, який побачив би, що обидві країни, ЗДА і СССР, змагають до миру. Протидефамаційна Ліґа відзначає 52 роки свого існування і з цього приводу вона влаштувала прийняття в пошану Президента, якого відзначила Нагородою Американської Демократичної Спадщини за визначний вклад в демократизацію цієї країни. В прийнятті взяли участь віцепрезидент Гюберт Г. Гомфрі, численні представники уряду й дипломати та коло 1 000 представників жидівського організованого життя в різних місцевостях цієї країни. Президент на початку своєї промови хвалив віце - президента Гомфрі, який ціле своє життя „присвятив правді і справедливості". Дефамаційна Ліґа бореться за рівні права для всіх та поборює антисемітизм. Президент заявив, що більшість праці нам очолюваного уряду йде в тому напрямі, щоб зробити ліпшою і кращою Америку, але це зовсім не означає того, що його уряд хоче відвернутися від тих зобов'язань, які Америка має у відношенні до світу. Тому Президент старається порозумітися із совєтськими провідниками в справі миру в світі. Джансон виявив, що переговори у Вашинґтоні й Москві ведуться довший час, і що є надія, що заплановані візити здійсняться в цьому році. Тепер в Москві є так званий „колективний" провід, тому до ЗДА мали б прибути совєтський прем'єр Косиґін та лідер Комуністичної партії Брежнєв. Можливо, що міг би прибути і Мікоян, який є президентом СССР. Москва неприхильно відозвалася була на перше запрошення Президента, щоб совєтські провідники прибули до ЗДА. Але 31-го січня появилася в Москві урядова заява, яка прихильно поставилася до візити совєтських провідників у ЗДА. І тому Президент сказав, що має „оправдану надію" вірити, що заплановані візити між Москвою і Вашинґтоном відбудуться в цьому році.

Посадник Байону проголосив День Української Незалежности, призначуючи М. Солонинку почесним посадником міста на цей день

Байон, Н. Дж. — Френзіс Г. Фіцпатрік, посадник міста Байону, Н. Дж., підписав проклямацію Дня Української Незалежности в п'ятницю 22 січня ц. р., прибувши для довершення цього акту спеціяльно до Українського Народного Дому. Підписання проклямації відбулося в присутності численної репрезентації українського організованого життя, до якої входили під проводом міського асесора Мирона Солонинки ще Мирон Сірий, Микола Басараб, Впр. о. Михайло Земляченко, Впр. о. Іван Петринко, Микола Кармелюк, Зенон Сірий, Йосиф Довгань, Микола Гіш, Михайло Білик, Степан Домарецький, Михайло Голубець і Василь Фесьо. Для більш урочистого відзначення роковин Української Державности посадник Фіцпатрік призначив Мирона Солонинку почесним посадником міста Байону на день 22 січня. Проклямацію посадника Фіцпатріка, в якій він висловив певність, що Україна стане знову вільною й незалежною демократичною державою, надрукував на передовому місці щоденник "Bayonne Times" в числі з 22 січня ц. р.

Помер нагло Вільям Мартін, надійний діяч українського роду з Байону

Байон. — У понеділок 1-го лютого в лікарні у Трентоні помер нагло на удар серця 49-літній Вільям Мартін, один з провідних і найбільш надійних американських діячів українського роду. Покійний, уроджений Байону, Н. Дж., належав до найпопулярніших діячів свого міста, доказом чого може послужити факт, що кандидуючи на міського радного в 1962-му році він переміг свого суперника втроє більшою кількістю голосів. Раніше він був дві каденції членом стейтової леґіслятури в Трентоні та займав різні інші провідні пости, включно з головством Демократичної партії в своєму місті. Зрезиґнувавши з члена Міської Ради минулого року, він переїхав до Трентону, столиці стейту, де займав важливий провідний пост в індустрії. Живучи в Байоні, бл. п. Вільям Мартін був найбільш активний також в своїй українській громаді і парафії, втішаючись великою повагою і пошаною серед своїх співгромадян. Похорон відбудеться в Байоні в п'ятницю, 5-го лютого, з похоронного заведення Василя Коґута до місцевої української католицької церкви о год. 9-ій рано й опісля на цвинтар.

● **У Штокгольмі відбудеться в серпні ц. р. міжнародна конференція щодо злочинности.** Передбачують приявність 1,200 кримінологів і соціологів з 100 країн, в яких загрозливо поширилась злочинність.

КОСИҐІН ПОЛЕТІВ ДО ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ — ВІДВІДАЄ ПЕЙПІНҐ

Москва. — В четвер 4 лютого ц. м. совєтський прем'єр Алексєй Косиґін мав відлетіти з гуртом інших большевицьких „достойників" до Північного В'єтнаму, при чому вони зупиняться в Іркутську та в Пейпінґу. Нема сумніву, що подорож через Пейпінґ була заздалегідь узгіднена з китайськими комуністами та що вона буде використана для нового безпосереднього зв'язку між совєтськими і китайськими комуністичними вожаками. Коли одні західні коментатори комбінують, що Москва хоче виперти комуністичні впливи з Північного В'єтнаму та що взагалі вона протидіє впливам Пейпінґу в Азії, то інші твердять, що Косиґін і його прибічники, передусім комбатант совєтського летунства маршал Константин Вершинін, мусять перевести разом із китайськими комуністами нараду в справі спільної політики у відношенні до В'єтнаму: однаково Москва, як Пейпінґ раз-у-раз таврують „американських імперіялістів", які нібито переводять „аґресію" в Південному В'єтнамі. Поруч із справою Південного В'єтнаму і цілої Південної Азії найбільше турбує Москву й Пейпінґ їхній „ідеологічний" спір. Звертають увагу, що саме в останньому часі, напевне у зв'язку з цією подорожжю Косиґіна, большевики вели інтенсивні наради з різнонаціональними комуністичними лідерами. В минулому тижні впродовж трьох днів перший секретар совєтської компартії, Леонід Брежнєв, перебував у Будапешті, в минулий вівторок Міхаїл Суслов довгo нараджувався з делеґацією французьких комуністів. У центрі тих нарад стоїть скликаний на 1 березня ц. р. до Москви з'їзд комуністичних лідерів з 26-х держав. Пейпінґ заявився рішуче проти того з'їзду, — коли б большевики тепер відкликали його, то це означало б їхню капітуляцію перед китайськими комуністами.

Українці Америки починають збіркову акцію на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого

Радісну вістку про наименування Папою Павлом VI Митрополита - ісповідника Йосифа Сліпого на кардинала Церкви, як також українців вільних країн, прийняли не тільки численними телеграмами й листами до Кардинала і Папи, але й спонтанною акцією збірки фондів, щоб поставити їх до розпорядження новонайменованого кардинала. Всі три українські католицькі єпархії в ЗДА, Філядельфійська Архиєпархія, Стемфордська Єпархія та Єпархія св. Миколая в Шикаґо переслали священикам цих Єпархій доручення перевести на ту ціль окремі колекти в усіх церквах. Серед громадян збірку фондів на окремий Кардинальський Фонд для розпорядження Кардинала Йосифа Сліпого заініціювали українські лікарі в Ню Йорку. Подібна акція збірки фондів до розпорядження новонайменованого нашого Кардинала відбувається також в Канаді. Згідно з одержаними інформаціями ряд наших лікарів та інших професіоналістів і бизнесменів в Метрополітальній окрузі Ню Йорку й Ню Джерзі жертвують по 250, -150 і 100 долярів. Можна очікувати великого і масового відгуку на цю акцію також по церквах та по всіх громадах.

Д-р Е. Жарський переобраний на голову СУАСТ - Схід

Ню Йорк. — Союз Українсько- Американських Спортових Товариств — Схід, делеґатура Української Спортової Централі Америки і Канади, терен дії якої це східні стейти ЗДА, відбула дня 30 січня ц. р. свої дворічні Загальні Збори в одній із заль УНДому в Ню Йорку. Представники товариств — членів СУАСТ перевибрали одноголосно на пост голови відомого спортового діяча д-ра Едварда Жарського. До складу Управи вибрано також у більшості дотеперішніх членів, так що в наступних двох роках працю СУАСТ-Схід вестимуть такі її члени: д-р М. Сніґурович — заступник голови і ланковий відбиванки, Віра Левицька — секретар, Л. Штинда — скарбник, інж. Б. Рак — ланковий тенісу, плавання і лещетарства та реф. верифікації, мґр. Р. Лисняк — ланковий футболу, інж. М. Яворський — ланковий легкоатлетики, М. Сенько — ланковий столової ситківки, д-р О. Попович — ланковий шахів, В. Сохан — реф. преси. Членами Контрольної Комісії були вибрані: С. Конашевич (голова), М. Сенько і репрезентант СУМА.

В Зборах взяли участь представники наступних Товариств: УСК Ню Йорк, УСО „Тризуб" — Філядельфія, УСТ „Чорноморська Січ" — Нюарк, Карпатський Лещетарський Клюб — Ню Йорк, УАСТ „Довбуш" — Ню Гейвен, Білоруський СК „Ньоман" — Сант Рівер. Після вислухання обширних звітів уступаючої Управи, уділення абсолюторії і вибору нової Управи, учасники наради відбули коротку дискусію над напрямними праці СУАСТ-Схід на черговї роки.

Відділ Т-ва Українських Інженерів у Філядельфії призначив на стипендії 2,865 долярів

Комісія Стипендійного фонду при Т-ві Українських Інженерів. Відділ у Філядельфії, в складі проф. В. Винницький — голова, інж. М. Каплистий — містоголова, інж. О. Вонторський — секретар, інж. Е. Филипович голова Відділу і інж. В. Яримович — скарбник Відділу, відбула засідання в дні 28 січня ц. р., щоб розглянути надіслані прохання про уділення стипендій.

Комісія рішила признати чотири зворотні, безпроцентові стипендії по 500 дол. для студентів технічних та споріднених наук, та три грошові дотації в цілі піддержки наукових і культурно-освітніх надбань.

Зворотні безпроцентові стипендії по 500 дол. одержали:

1) Олександер Єфименко, студент 3-го року Темпел Університету, Філядельфія.

2) Дарія Кивелюк, студентка 3-го року, Темпел Університету.

3) Роман Хариш, студент 3-го року, Пенсильвенійський Стейтовий Університет, Університі Парк, Пенсильвенія.

4) Борис Гайдучок, студент 2-го року, Пенсильвенійський Стейтовий Університет, Ебінґтон — Філядельфія.

Грошові дотації одержали:

1) Наукове Т-во ім. Шевченка у Сарселі 250 дол. — допомога для видання Енциклопедії Українознавства.

2) Курси Українознавства при Пенсильвенійському Університеті — 112 дол. повна стипендія на 1965 рік.

3) Проф. д-р М. Чубатий — 500 дол. допомога для видання наукової праці „Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східньо-слов'янських націй" (англійською мовою).

Зворотні безпроцентові стипендії були виплачені стипендистам 30-го січня ц. р. в домі Відділу інж. Е. Филиповича, та членів Комісії Стипендійного Фонду.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

„ТАНЦІ І ПІСНІ УКРАЇНИ" ВІДЛОЖЕНІ ДО 14-го БЕРЕЗНЯ

Ню Йорк. — Український Конґресовий Комітет інформує, що заповіджена вже на 14-го лютого ц. р. велика й величава культурна імпреза „Танці і пісні України" з технічних причин відложена на один місяць і відбудеться в неділю, 14-го березня ц. р. в тій же великій залі Бруклинської Музичної Академії і також о год. 2 по полудні. Набуті вже білети важні на цю другу дату. Участь у цій величавій імпрезі приймають, як вже інформовано, Хор „Думка" із солістом Метропольтальної Опери Андрієм Добрянським, Об'єднані Танцюристи Ню Йорку та Симфонічна оркестра. Подробиці — в дальших повідомленнях і оголошеннях.

МЛОДЬ НЮ ЙОРКУ ВЛАШТОВУЄ СПІЛЬНО АКАДЕМІЮ КРУТ

Заходами всіх молодечих організацій (Зарево, Ліґа Української Католицької Молоді, Ліґа Укр. Молоді Північної Америки, МУН, ОДУМ, Пласт СУМА, Т-во Української Православної Молоді, ТУСМ, Українська Студентська Громада, УСК) відбудеться в Ню Йорку в найближчу неділю 7 лютого ц. р., о год. 5:30 веч. в Джуньйор Гайскул при Аве „В" Академія, присвячена Крутянським роковинам.

В програмі Свят крім апелю молоді з прапорами та відкриття Академії головою Координаційної Ради Молодечих Організацій Павлом Дорожинським виступатиме квартет бандуристів з Нюарку, смичкова оркестра УМІ під кер. проф. В. Цісика, сопран Олена Зам'ята та інсценізація у виконанні членів Пластової Станиці Ню Йорку.

Святочну доповідь виголосить Євген Федоренко.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЖУРНАЛІСТА РЕД. Л. КОССАРЯ

Торонто. — Асоціяція канадської етнічної преси в Торонті вшанує відомого молодого журналіста і голову Ради Народного Мистецтва в Торонті ред. Льва Коссаря за його заслуги для етнічних спільнот у Канаді окремим прийняттям в суботу, 6 лютого ц. р., в год. 6:30 веч., у Кінґ Едвард Готелі. У бенкеті візьмуть участь видатні представники міста й уряду, як посадник Торонта Ф. Ґівенс, державний секретар Моріс Лямонталь, голова Комісії для відзначування 100-ліття Канади Дж. Фішер та інші.

ПРАЦІ ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО НА ВИСТАВЦІ ПЕНСИЛЬВЕНІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

На 160-ій річній виставці акварель, гравюр і рисунків, що її влаштовує Пенсильвенійська Академія Мистецтв у Філядельфії, показані разом з працями інших американських мистців також графічні праці мистця графіка Я. Гніздовського з Ню Йорку. Одна із виставлених праць дереворит „Китиця" відзначена Почесною Згадкою жюрі Філядельфійського Клюбу Академічного Мистецтва і репродукція її вміщена в каталогу виставки поруч 9 інших найкращих праць, відзначених названим й іншими клюбами.

Друга із праць, що притягає загальну увагу відвідувачів — це „Трави", виконаний пером рисунок. Виставка, відкрита 22 січня ц. р., триватиме до 7 березня в будинку Академії при Брод і Черрі стріт.

ВИЙШОВ ЧЕТВЕРТИЙ ВИПУСК ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА

Вінніпеґ. — У виданні Української Вільної Академії Наук в Канаді вийшов з друку четвертий випуск „Етимологічного Словника української мови" що його опрацьовує проф. Ярослав Рудницький.

Словник цей, як відомо, був започаткований у Парижі в 1941 році й перший його випуск появився в Канаді в 1962 році. Нова частина словника охоплює букву „В" на сторінках 289-384 (від слова „вага" до „вид"). Усіх випусків заплановано коло 20 на приблизно 2,000 сторінках.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

У КИЄВІ ВІДБУЛАСЬ НАРАДА АТОМОВИКІВ

„В столиці України закінчилась восьма нарада Постійної Комісії економічної взаємодопомоги для використання атомової енергії в мирних цілях. В урочистостях підписання протоколу наради взяли участь представники Болгарії, Угорщини, Східньої Німеччини, Польщі, Румунії, СССР і Чехо-Словаччини" („Рабочая Газета" з 19 січня). Очевидно, не тільки про „мирні цілі" йшлося на тій нараді.

ЧЕРВОНІ „МЕРТВІ ДУШІ"

„На шахті Садово-Кришталева Луганської области, щоб приховати відсталість у видобуванні вугілля, вирішили вивозити на вугільний склад звичайну землю і з її допомогою „збільшувати" запаси кам'яного вугілля. І це не єдиний випадок. На деяких шахтах такі „приписки" стали малощо не щоденним явищем, яке дістало навіть назву: „регулювання". („Рабочая Газета" з 19 січня)

СУМЛІННЯ ПО-СОВЄТСЬКОМУ

Сімнадцятилітня дівчина з Кривого Рогу, вчорашня десятикласниця, О. Колиушко розпочала свою працю кондуктором тролейбусу. І от водій почав її вчити, як працювати: коли хтось із подорожніх дає гроші, а квитка не вимагає, то й не давай; гроші поклади не до каси, а до кишені . . .

Так само вчив дівчину й інший водій, — пише „Комсомольська Правда" з 31 січня ц. р.

І почала працювати О. Колиушко, як її вчили: приховувала гроші, купувала водіям цигарки, платила за них у їдальні . . .

Злидні в „совєтському раю" спонукують людей і до таких вчинків.

КИЯНИ МУСЯТЬ ВЧИТИСЯ У МОСКАЛІВ

Папір для креслюнків, виробляний Київською фабрикою технічних паперів, дуже поганий, — пишуть „Ізвєстія" 26 січня ц. р. — Натомість такий же папір продукують у Москві, і якість його — відмінна. Газета запитує: „чому б киянам не навчитися у москалів?".

БДЖІЛ ПРИМУШУЮТЬ ПРАЦЮВАТИ ВЗИМКУ

„В теплицях цеху озеленення Лисичанського хемкомбінату, — повідомляє „Радянська Україна" в ч. 19 ц. р., — зацвіли взимі огірки. Для їх запилення тут використали бджіл". Спочатку бджоли неохоче сідали на цвіт. Щоб примусити їх це робити, пасічник А. Висоцкина розставила в теплицях відра з водою і поставила в них гілки вишні.

Невдовзі гілки зацвіли, і їх зразу ж обсідали бджоли.

А з вільхи вони стали перелітати й на огірки.

МОЛОКО І „НАРОДНІ ДОЗОРЦІ"

У колгоспі ім. Богдана Хмельницького, Борщівського району, Тернопільської области, — пише „Радянська Україна" з 29 січня ц. р., — всі ділянки виробництва під наглядом. Спеціяльні „народні дозорці" стежать навіть за тим, як витрачають молоко.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1180 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Потреба рішення і рішучости

Від жовтня 1962-го року, коли президент Джан Ф. Кеннеді виявив рішучий спротив перепачкуванню большевиками на Кубу далекосяжних стратегічних ракет, американська закордонна політика ступає шляхом неясности і половинчатих засобів. Хитання і тактика „крок вперед — два назад" проявились у відношенні до Куби, де понині перебувають совєтські вояки, чи у відношенні до „невтральних" держав, у яких палять американські бібліотеки і опудала „Дядька Сема" — символ ЗДА, у відношенні до комуністичного перевороту на Занзібарі, звідки видалено американського консула, у відношенні до Конґа, допомога якому не зліквідувала розпалюваного комуністами повстання. Рішення збудувати морську фльоту з атомовими ракетами покладено під сукно внаслідок застережень збоку нового британського соціялістичного уряду та опозиції французького президента де Голля — на превелику радість Москви. Але найяскравіше ця нерішеність і неясність проявляється у відношенні до Південного В'єтнаму і цілого азійського Півдня.

Війна у Південному В'єтнамі проти комуністичних партизанів коштувала Америці по мільйонові долярів денно, тепер ці кошти зросли подвійно. Втрати американських військовиків за офіційною, найобережнішою статистикою досягають півтисячі. А вислід такий, що ситуація на фронтах воєнному і політичному щораз гіршає. Колишній віце - президент Ричард Ніксон заявив недавно, що від невідхильної катастрофи може врятувати тільки енерґійний виступ проти Північного В'єтнаму і комуністичного Китаю. Ніксон признає, що це було б сполучене з ризиком війни проти комуністичного Китаю, але ствердив, що це було б менше ризико від ризика катастрофи — опанування комуністами всієї південної Азії.

Виїзд до Північного В'єтнаму Косиґіна, маршала Вершиніна й інших совєтських вожаків вказує на те, що Москва рішила дати, у суперництві з Пейпінґом, масову допомогу в'єтнамським комуністам — проти Америки. Єдиною американською відповіддю повинна бути рішучість, яка не боялася б ризика в обороні інтересів Америки і вільного світу. Тільки таким способом можна піднести значно захитаний престиж в очах союзників, „невтральних" та ворогів, і врятувати — мир. І навпаки, хиткість, нерішучість і половинчаті засоби завжди тільки підрізують престиж держави, підбадьорюють агресорів, внаслідку диктують капітуляцію або — війну.

Ювілей Уласа Самчука

Цього, 1965-го року припадає 60-річчя з дня народження видатного сучасного українського письменника Уласа Самчука. Водночас із цим автор таких широковідомих і в краю й на еміґрації творів, як „Марія", „Волинь" й „Ост", відзначає 40-річчя своєї літературної діяльности, свого служіння українському слову.

Багатостороння творчість Уласа Самчука — його романи, повісті, нариси і спогади — це не тільки такі чи інші літературні сюжети, мотиви й постаті. В усіх його писаннях живо й безпосередньо відтворена сучасна письменникові українська дійсність. Уся його творчість це мистецький образ життя й буття українського народу в різні періоди останнього півстоліччя. В повісті „Гори говорять" представлене відродження Закарпаття. В „Марії" й „Кулаку" автор виводить постаті мужніх українських селян і селянок років української революції і перших років під совєтською окупацією, у „Волині" дає широку картину українського життя на Волині між двома війнами, в перших двох частинах „Осту" і в „Чого не гоїть вогонь" змальовані роки другої світової і визвольної боротьби УПА. З того погляду творчість Уласа Самчука це красномовне свідчення про його глибоку, органічну єдність із народом, з українцями, писати про яких він вважав і вважає за свій святий обов'язок, або, як це письменник висловив сам: „Хочу бути свідком їх буття, щоб їх стопи не затерлися на цій землі, щоб їх дух не розвіявся в часі і просторі".

Вшановуючи ювілей нашого заслуженого письменника, у Торонті, де він живе, створився під патронатом українських наукових товариств НТШ й УВАН та Об'єднання Українських Письменників „Слово" громадський комітет із конкретним завданням — перевидати його тритомовий роман „Волинь" і допомогти видати третій том „Ост". Звернення комітету до українського громадянства в цій справі проголошено в українських часописах у вільному світі. Треба сподіватися, що на цей заклик широко й жертвенно відгукнеться вся українська спільнота поза межами України, удоступнюючи цим важливі твори Уласа Самчука широким колам читачів і даючи самому письменникові змогу збагачувати і далі своєю літературною працею українську літературу й культуру.

Комуністична пропаґанда в ЗДА

Мова тут не про пропаґанду американських комуністів, а про присилану сюди масово з-поза залізної заслони комуністично - пропаґандивну літературу. До самого лише Ню Йорку приходить щомісяця приблизно півтора мільйона комуністичних пропаґандивних посилок. Засипається ними не тільки коледжі та університети, редакції студентських часописів, робітничі спілки, організації молоді й публічні бібліотеки, але й приватні особи, між ними наших громадян. Друкується та пропаґандивна макулятура різними мовами, включно з есперанто, здебільша в Східньому Берліні.

Коли такі комуністичні посилки стали масовим явищем і породили обурення більшости жертв тієї „духової опіки" большевиків, Уряд запровадив частинну контролю імпортованої пропаґандивної і підривної літератури. Поштові станиці почали запитувати окремих громадян, чи вони бажають отримувати такі посилки, чи дають дозвіл на нищення їх. Таке уповноваження дістали Секретаріят Скарбу і Генеральний Поштмайстер у 1948 році.

За президента Кеннеді в 1961 році це розпорядження скасовано, але Конґрес привернув його в 1962 році. Однак у листопаді минулого року Апеляційний Суд п'ятої округи в Сан Франсіско, у Каліфорнії, покликавшись на Перший додаток до Конституції, прихилився до скарги якогось Лайфа Гайльберґа, нового іміґранта з Бельгії, ще навіть не громадянина ЗДА, і вирішив, що всі посилки з-за кордону мають допускатися у „вільному суспільстві".

Американський Уряд вчинив відклик до Найвищого Суду, вирішення якого буде в цій справі остаточне. Існує острах, що Найвищий Суд, який свій лібералізм і принципову оборону букви Конституції виявив у кількох рішеннях в користь комуністичних і атеїстичних позовників, також у цій справі послухає радше Лайфа Гайльберґа і затвердить таке ліберальне і принципово свободолюбне становище суду в Сан Франсіско.

Відомо, що комуністи використовують демократичні свободи і „борються за них", щоб підривати та нівечити демократію. Клясичний приклад з отією імпортованою пропаґандивною заразою. Суд у Сан Франсіско покликався на Перший додаток до Конституції, який ґарантує свободу преси і слова. Але американський „Біл ов Райтс", оця американська Хартія Свободи, що зобов'язує від 15 грудня 1791 року, був схвалений для американців, а не для московських комуністів задля підривання моралі і свободи на американському ґрунті!

Запевнення московським комуністам права присилати сюди мільйони посилок підривної літератури й напаствувати нею американських громадян нагадує постанову Найвищого Суду про „протиконституційність" молитов у школах з увагою на атеїстів, але із знехтуванням тих, що хочуть молитися.

о. М. М. Соловій, ЧСВВ

КАРДИНАЛ ЧИ ПАТРІЯРХ?

(Уваги про гідності Його Еміненції Кардинала Иосифа)

(4)

На жаль, серед ширших кругів нашого громадянства (а навіть і серед духовних кругів!) найменування Митрополита - Ісповідника Верховним Архиєпископом не стрінулось із належною оцінкою та інтерпретацією. Були навіть голоси в такому тоні: „Сподівались ми дістати свого Кардинала або Патріярха, а дали нам тільки „якогось Верховного Архиєпископа..." Непоінформованість про історію гідности Верховного Архиєпископа стала причиною і джерелом різних непорозумінь серед деяких кругів нашої суспільности. Нервові та емоційно незрівноважені одиниці й середовища стали видвигати різні застереження про те, чому Ватикан не хоче зробити Митрополита - Ісповідника Патріярхом, а на самого Митрополита - Ісповідника впали оскарження у зв'язку з його бажанням повернутися в Україну після закінчення Вселенського Собору, як теж у зв'язку з його відвідинами совєтської амбасади з нагоди жовтневих святкувань в 1963 році. Опісля до існуючих непорозумінь в справі Патріярхату долучилось нове непорозуміння, яке викликала акція збирання підписів під петицією за Український Патріярхат на руки Папи Павла VI.

Не хочемо на цьому місці розглядати всі ці непорозуміння. Хочемо тільки підкреслити, що непоінформованість, брак знання підставових понять церковного права, а далі незнання історії і цілої проблематики Патріярхату серед тих, що стали видвигати чи анґажуватися будь-як у справі Українського Патріярхату — все це спричинило непотрібні кваси, полеміки, оскарження і підозріння, яких жертвою ставали найвищі церковні Достойники: Папа, Митрополит - Ісповідник та інші наші Єрархи. Замість видвигати справу Патріярхату для України за попереднім домовленням усіх наших духовних і світських, наукових та громадських, головно ж компетентних чинників, у нас — українців на еміґрації — проблема Українського Патріярхату стала розглядатися під кутом інтересів не всього українського народу і добра Української Церкви в майбутньому, але під кутом такої чи іншої політичної групи, середовища (такої чи іншої епархії, митрополії), такої чи іншої „орієнтації". І в дусі такої церковно - політичної розгублености, неясности, баламутности чи претенсійности — на жаль — були зредаґовані деякі заяви, петиції, статті, меморіяли, а то й „офіційні стейтменти" в справі Українського Патріярхату, які всі разом представили нашу українську еміґрацію в найвищих колах Католицької Церкви не зовсім у доброму світлі.

Чи буде Український Патріярхат?

Сьогодні, коли вже маємо Кардинала Иосифа, зовсім оправдане питання, що від двох років нуртує в нашому українському суспільстві: „Чи будемо мати українського Патріярха?"

На це питання нелегка відповідь, бо не всі українці, навіть тут, на еміґрації, а навіть не всі українці не-католики мають до справи Патріярхату належний підхід. Деякі свідомо і досить крикливо підходять до тієї — в першу чергу церковної справи — з „політичного становища" свого середовища. Вони заявляють: „Коли йдеться про осідок патріярхату нашої Католицької Церкви, то він може бути ЛИШЕ на еміґрації, в Римі. Тому про повернення Кир Иосифа до СССР не може бути мови" (див. „Гомін України" ч. 810 з 21 листопада 1964 р.). Такі й інші „передрішенські" диктати Апостольській Столиці і Митрополитові - Ісповідникові збоку чисто „політично" заінтересованих наших середовищ можуть справу Українського Патріярхату тільки скомплікувати і відтягнути „ад календас ґрекас".

На нашу думку, в справах Українського Патріярхату повинні найперше прийти до голосу компетентні ЦЕРКОВНІ чинники, що мають до тієї справи своїх знавців історії, богослов'я, канонічного права. За цими знавцями повинно бути перше слово у постановці цілої проблеми Українського Патріярхату. Всякі ж інші чинники — некомпетентні, а головно ж „політичні" — повинні в цю справу не встрявати і не вириватися наперед із різними „стейтментами" без уповноваження всієї української спільноти. Це далі значить що світські установи й чинники не повинні своїми необдуманими кроками й акціями ускладнювати позитивну розв'язку питання Українського Патріярхату, але радше співпрацювати в цій справі із усією Українською Ієрархією.

На останній Сесії Вселенського Собору було вирішено (в рамцях схеми про Східні Церкви), що кожній Східній Церкві (в тому на першому місці нашій Українській Церкві!) належиться Патріярхат. Практичне здійснення нових Патріярхій Вселенський Собор передав рішенням Римського Архиєрея. Це значить, що Римський Архиєрей є компетентний створити Український Патріярхат. І до цього він вже зробив перший крок, коли, проголошуючи Митрополита - Ісповідника Верховним Архиєпископом (23 XII 1963), признав йому і Галицькій Митрополії статус Патріярхії. Це далі значить, що ми вже маємо нареченця - номіната на нашу Патріярхію! Тепер тільки йдеться про саме проголошення Українського Патріярхату та про визначення засягу його церковної юрисдикції. А тому, що осідок Українського Патріярхату є тепер в УССР, то сама політична обережність вимагає, щоб справу створення Українського Патріярхату трактувати обережно, оглядно, з великим дипломатичним хистом та з холодним спокоєм. Очевидно, що Апостольська Столиця бере до уваги теперішню ситуацію: церковно - національно-політичну українського народу, і мабуть ледве чи буде слухатися „порад" деяких наших політиків. Ідеться головно про те, щоб ми, українці, необережністю і необдуманістю наших виступів не ускладнили справу Українського Патріярхату!

Справа Українського Патріярхату є завелика, заповажна, щоб її трактувати як інші явища нашого будня. Тому треба конче, щоб у цій важливій справі найперше між нами самими запанувала однозгідність, щоб ми самі вміли договоритися в цій справі, а головно, щоб не виключали з тієї справи теж голосу наших православних братів, які в справі Українського Патріярхату не менше заінтересовані, ніж ми, українці - католики. На жаль, справа нашого українського православно - католицького діялогу малощо зрушилась з мертвої точки. Ось і тут велике завдання для наших духовників, науковців, істориків, культурних і громадських діячів, щоб могли вони знайти спільну плятформу в такій важливій справі, якою є Український Патріярхат.

(Кінець)

ВІД РЕДАКЦІЇ:

На цьому закінчуємо серію статтей о. д-ра Мелетія М. Соловія, ЧСВВ, на преважливу тему Українського Патріярхату, зв'язану з найменуванням Митрополита-ісповідника Иосифа Сліпого на Кардинала. Автор цих статтей, базованих на глибокому знанні історії нашої Церкви та її канонічного права, передаючи їх до друку ласкаво погодився відповідати на запити, що їх могли б мати читачі на теми, заторкнені в цих статтях. Запити можна скеровувати до редакції „Свободи" або безпосередньо на адресу Автора: Rev. M. M. Solovey, OSBM, 22 E. 7th Street, New York, N.Y. 10003.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ КОНТАКТІВ З ВИСЛАНЦЯМИ МОСКВИ

Дискусія про зустрічі з підсовєтськими українцями зводиться до одного питання: зустрічатися, нав'язувати з ними контакти чи ні?

На це питання повинні дати ясну відповідь наші офіційні чинники, наші організації за спільним порозумінням. Це питання не повинно залишитися невирішеним, відповідь мусить бути виразна і рішуча. На щастя, так задивляється на це поважна більшість нашого громадянства. До цієї справи треба підійти спокійно, без лайок, бо це наш спільний фронт супроти спільного ворога.

Приглядаючись подіям в підсовєтській Україні, треба ствердити дві речі.

На Україні відбувається щораз більший натиск на всі прояви українського життя та безоглядна боротьба за душу української молоді. З другого боку такі, на перший погляд, незрозумілі потягнення, як визволення нашого Мученика Митрополита Сліпого, заява підсовєтських українських учених і письменників в справі участи у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, а тепер нав'язування контактів з українською еміґрацією.

Отже, дві сторінки українського життя, які, здавалося б, одна другій суперечать.

Проте, так не є. Це — глибоко передуманий плян, опрацьований до найдрібніших деталів, перепроваджуваний з диявольською хитрістю, поступово, величезними коштами. Ціль — Україна, навіки злучена з Москвою за допомогою спотвореної, здеформованої душі українця - раба. Ця боротьба йде століттями і відриває від України багато її здібних дочок і синів. І при цьому не тільки терором послуговується Москва, вона уживає і ласки: роздає зрадникам ордени, титули, високі становища, гроші, грає на амбіції. Ця боротьба ніколи не була більш небезпечною, як тепер. Проти Москви стоїть мовчазний, камінний опір на Україні і незламаний дотепер фронт українців, розсіяних по цілому світі.

Ми ще вповні не оцінюємо факту, якою великою є наша сила. Але Москва знає про неї. Вона її боїться. Вона бачить висліди праці українців у цілому світі. Вона бачить більше. Український нарід ще підсвідомо починає відчувати свої великі можливості. Господню ціль у тім націм розсіянні.

Отже ціль її зломити цей фронт за всяку ціну. Завчасу. Найменший вилім у мурі має своє значення, відкриває щілинку, поволеньки розколює. Зустрічі, контакти з українською еміґрацією, а особливо з молоддю, мають це на меті.

Як Москва буде це використовувати, не знаємо. Але знаємо напевно, що ціль її — роз'єднати українську еміґрацію, впливати на молодь навіть за прикладом старших, які знають підсовєтську дійсність.

Наша молодь не бачила підсовєтської дійсности. Вона наражена на збаламучення дивною часом американською політикою, наражена на асиміляцію. Її частина свідома і патріотична, але може призадумуватись, більшість байдужа і може зле зрозуміти такі контакти.

А хто буде приїздити з України? Напевно вибрані, завзяті, модерні москвофіли - комуністи, і для їх прикриття — українці, які мусять мовчати або говорити так, як їм накажуть.

Небезпека з цих контактів для нас велика — неофіційне признання совєтської України, дезорієнтація серед української еміґрації, а головно молоді, незгода і сварка між поодинокими організаціями.

Прикладом єдности фронту супроти Москви була відповідь ученим і письменникам з підсовєтської України в справі їх участи у відкриттю пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. Відповідь, гідна нашого великого народу.

Так само тепер відповідь повинна бути спільною, ясною і розумною в такій важливій справі, як контакти з підсовєтськими українцями.

С. Фесяк.

ЛИХО ВІД СВОЇХ

Українська еміґрація — це сіль в оці Москви. Тому вона намагається нас всіляко спаралізувати чи розколоти, на цей раз придумавши т. зв. культурний обмін. Хіба Москва дозволить нашим знаним культурним діячам відвідати Україну і вільно виступити із своїми поглядами, скажімо, в Києві, хоч би й за круглим столом? Дозволить вільно поширювати нашу еміґраційну літературу?

Червоні окупанти України намагаються якнайменше про українських еміґрантів згадувати, створюючи враження, ніби ми не існуємо. А коли вже шила в мішку не втаїш, тоді пишуть про нас із глумом та кпинами.

Пригадую, один киянин, ще в Европі розказував, як перед другою світовою війною українська совєтська делеґація повернулася з паризького конґресу культури. До київської опери скликано громадян, щоб послухали про враження привезені з того конґресу. І там Олександер Корнійчук просто глумився з українських еміґрантів. Він розказував, як з Павлом Тичиною і ще з кимось по дорозі зупинився в Празі. До нього нібито підійшла якась українська еміґрантка та й запитала: „Скажіть, будь ласка, чи в Києві є ще Хрещатик?" Отакі, мовляв, вони ці еміґранти!

Другий випадок, про який говорив той киянин, показує, що московських червоних наїзників обурює, якщо українські еміґранти залишаються вірними Україні... Під час окупації західних земель України в 1939-му році письменник С. Журахович, вернувшись із відвідин у Львові, на одному зібранні у Києві ділився своїми враженнями. Його, між іншим, спитали, хто з письменників залишився у Львові? Він перечислив деякі імена, а про одного з найбільших наших поетів поза межами батьківщини з лютtю сказав: „А Маланюк утік до Варшави!"

Чисті руки українських еміґрантів — запорука нашої сили і нашого успіху. Лихо, завдане нам Москвою, страшне. Але ще страшніше те лихо, яке ми зазнаємо від своїх, в даному випадку від тих зустрічей за „круглим столом". Античний грецький байкар розказував про лісорубів, що кололи дуба, роблячи з нього ж клинки. Пригадуєте, що сказав дуб? Він сказав: „Я лаю не так сокиру, що рубає мене, як клиння, витесане з мене".

Люди українського роду, які йдуть до „круглого стола", певно йдуть з доброю надією, а по суті діють необачно: вони, як те клиння, витесане з дуба, допомагають розколювати самий дуб.

Іван Михальчук
Лівінґстон, Н. Дж.

НА ТАКИХ ЖДЕ ПОНЕВОЛЕНА БАТЬКІВЩИНА

У „Свободі" з 22 січня вміщено статтю п. Окопного „Про опіку над здоров'ям", в якій він спростовує допис учня 8-ої кляси М. Лівчака.

З п. Окопним я погоджуюся щодо соціяльного забезпечення, але не можу погодитись, коли він запитує юнака, чи відомо йому, скільки Семуел Гамперс заробляє і кого підтримує. Як мені відомо, Семуел Гамперс був проти примусового забезпечення і помер ще 1924 р. Отже тепер він нічого не заробляє і нікого не підтримує.

А ще більше мене вразило те, що юнакові закинено, буцімто він підписав кимось написаного листа. Коли я прочитав у "Daily News" з 6 січня допис "Right to Work" під тим самим ім'ям і прізвищем, а опісля допис у „Свободі" з 27 січня ц.р. про теорію Кейнса, це мене переконало, що учень 8-ої кляси М. Лівчак є автором своїх дописів.

На мою думку, цей учень дав наочний доказ нашій молоді і нашим батькам, що, побіч англійської мови, можна добре вивчити і свою рідну мову. Тому нам треба піддержувати на дусі таких молодих людей і додавати їм охоти до дальшої праці над собою. Поневолена наша Батьківщина на таких жде!

С. Бабяк

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Ліси й поля —
невольничу Волинь —
Вона з дитинства
зміряла, сходила,
І доля чи недоля,
як полинь,
Зродили спів — її
і зброя й сила!

Сам Бог, мов дав нам
той пісенний дар,
Як благостиню
підійняв над нами
Угору, вгору,
до небесних хмар,
Що землю кроплять
щедрими дощами...

Кропіть, дощі! Ростіть,
ростіть жита!
Нехай хвилює
поле колискове!
Її засів...
Її ясна мета!
Висока думка
і вогненне слово!

МИКОЛА ЩЕРБАК
Нюарк, Н. Дж.

Роман Савицький, мол.

ПРЕМ'ЄРА ФІЛЬМУ „ШЕВЧЕНКО У ВАШИНҐТОНІ"

17-го січня в Ню Йорку, в залі „Фешен Інституті" при 24 вул. уперше публічно висвітлено кольоровий фільм з Шевченківських святкувань у Вашинґтоні, накручений на замовлення Комітету Пам'ятника Шевченкові. Продуцент і режисер — Ю. Тамарський; співрежисер — С. Новицький; оператори — Ю. Тамарський, С. Новицький, Я. Кулинич і ін.; автор коментаря — Л. Полтава; директор — М. Француженко; звукозапис — В. Змій і ін.

„Шевченко у Вашинґтоні" — це відблиск і відгомін урочистостей посвячення площі у вересні 1963 р. та історичного дня 27 червня 1964 року. Преса вже докладно подала зміст фільму; оспівують його афіші й летючки. Висловлю тут лише кілька думок, які хвилюють, в надії, що читач [illegible] його сам.

Який є правильний критерій для справедливого оцінення цього фільму? Проблема нелегка. Він накручений засобами професійної кінотехніки, але чи було б правильно порівнювати його з документальними фільмами американця Флеґерті чи шведа Сукседорфа? Або з фільмом продукції Університету Південної Каліфорнії „Симфонія стовн" (1954) чи з фільмом про Статую Свободи (Дізраелі Продакшинс, 1958)? Таж тут зовсім інші обставини праці, проблеми і матеріял. Якби ми сьогодні мали фільм з відкриття пам'ятника Шевченка продукції, скажім, Інтернешенел Филм Фавидейшн, Ню Йорк (продуцент — Джуліен Брасн), то можна було б робити деякі порівняння, але навіть і тут були б завеликі розбіжності у матеріяльних спроможностях, з одного боку, і ознайомленні з матеріялом, з другого.

Не можемо навіть брати до уваги фільмів з відкриття пам'ятника, кручених для приватного вжитку або чисто бизнесових цілей. Аматорщина, німа чи звукова, висвітлювана для ширших кіл, лише компромітує українське ім'я, ширить зневіру у власних і, остаточно, відбирає доброму фільмові глядачів. Знов, якщо б українці Канади спромоглися були на репрезентативний фільм з відкриття пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу, то можна було б порівнювати обидва ці фільми під аспектом технікч.

Фільм „Капеля Бандуристів в Европі" (1959), випродукований канадійськими силами, вказує на їх компетентність крутити виїмково вдалі документальні фільми. Тому було б дуже цікаво, а для наших потреб ідеально оглянути фільм про Кобзаря у Вашинґтоні також в продукції канадійсько - українських фільмарів. Можна сказати, що, коли брати до уваги дотеперішні досягнення української еміґрації у фільмах документального жанру, фільм „Шевченко у Вашинґтоні", з огляду на тематику і кінотехніку, займає зовсім окреме місце.

Встановлення постаті Шевченка на п'єдестал 1 червня 1964 р. не включене у фільм, мабуть, тому, щоб не послабити, до речі, дуже ефектовне, саме відслонення пам'ятника 27 червня. Знову ж, коли мається діло з десятками тисяч народу і з численними організаціями, які хотіли б бачити себе на стрічці, неможливо вдоволити всіх. Висловлено вже думку, що Шевченківські святкування мали б бути проведені з більшим акцентом на культуру. Сочка кіноапарата передавала тільки те, що бачила. Годі було б надіятися сфільмування концертів хорально - симфонічної музики і мистецького слова, які відбувалися в той самий час, що й сфільмований бенкет. Одначе, документальна вартість фільму могла б ще більше піднестися бодай короткими кадрами з показом діячів української культури, головно письменників і мистців, яких у Вашинґтоні не бракувало. Ми свідомі, що красуня Метрінко більш фотогенічна як скульптор Мологожанин чи архітект Жук, але творці пам'ятника і площі таки заслужили собі на гарний „кловз-ап".

Фільм триває 55 хвилин, але міг би тривати дещо довше і не втратити на ефектовності. А з поміччю невикористаних фондів будови пам'ятника неважко було б тепер зреалізувати фільм про діячів культури. Тому хочемо вірити, що творці фільму „Шевченко у Вашинґтоні" не припинятимуть співпраці.

Значення терміну „техніка" не треба обмежувати проблемами гостроти образу і яскравости звуку. Добра кінотехніка в найширшому розумінні, має зреалізувати всі ідеї, завдання фільму і успішно передати їх публіці. Поза одним-двома моментами, рівень техніки фільму „Шевченко у Вашинґтоні" — високий. Система знімання багатьма камерами і остаточне дублювання фільму системою А Б шпулі у нас, на жаль, не практикується, і тому у фільмі „Шевченко у Вашинґтоні" треба особливо вітати цю, до речі, стандартну методу професійної роботи. Дуже добре збалянсовані і цікаві кадри, накручені з середньої і близької віддалі. При масових сценах бракує т. зв. „лонґ шат". Монтаж настільки вдалий, що пересічна людина на фільмі побачить і почує у 2-3 рази більше, як наочний свідок подій у Вашинґтоні.

Звук фільму складний і бездоганно виконаний. Коментар, музичний супровід, звукові ефекти і діялоги взаємно себе доповнюють. В принципі можна мати застереження відносно хорового співу на тлі говореного коментаря, але у фільмі ці моменти награно з добрим відношенням насилення поодиноких звукових доріжок і з участю дуже „фоноґенічного" диктора. Оригінальні звуки, записані на місці як ритмічні кроки юнацтва, бубни, команди, шум народу, додали незмірно до реалізму переданих кадрів.

На відкритті пам'ятника офіційного представника України не було, але в музичному супроводі фільму беруть участь краці ансамблі Києва і Львова. Більшість творів звучить, мабуть, уперше з кіноплівки: Людкевичеві кантати „Кавказ", „Заповіт", Лисенкові кантати „Б'ють пороги", „Радуйся, ниво", М. Колачевського „Українська симфонія" і ін. Всі твори добре виконані, добре награні і коректно спаровані з образом. Шевченко немов бачить і чує, як під його власні слова марширують різні покоління українців Америки — марширують під музику, виконану різними поколіннями України.

Фільм „Шевченко у Вашинґтоні" — новий стандарт для майбутніх українських документальних фільмів на еміґрації.

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

ПРОТОКОЛ

НАРАД ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ПРИМІЩЕННІ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНСОЮЗУ В ДЖЕРЗІ СИТІ В ДНІ 30-го ГРУДНЯ 1964 РОКУ.

В нарадах взяли участь: гол. предсідник И. Лисогір, заступники гол. предсідника інж. С. Куропась і п. А. Герман, гол. касир Р. Слободян і гол. секретар Я. Падох та голова Головної Контрольної Комісії д-р В. Ґалан і редактор „Свободи" А. Драган.

Наради розпочалися о год. 10 ранку і тривали, з одногодинною перервою на обід, до год. 5:15 вечора. Нарадами проводив гол. предсідник Йосип Лисогір, протоколував гол. секретар Я. Падох.

І. ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

Головний касир Роман Слободян склав справоздання з діяльности фінансового відділу УНСоюзу за час від останніх нарад Екзекутиви, які відбулися 29 жовтня 1964 року. Зокрема він дав точний звіт із нових інвестицій, в морґеджових позичках і бондах.

а) Морґеджі

2165 Estes St., Lakewood, Coll. (addl)	$ 3,162.95
195 Avenue B, New York, N. Y.	95,000.00
105-36 134th St.; Richmond Hill, N. Y.	3,600.00
35-23 61st St., Woodside, N. Y.	11,500.00
456 Main St., Winnipeg, Man., Can.	45,000.00
74-33 85th Rd., Woodhaven, N. Y.	20,000.00
4 Norman Rd., Montclair, N. J.	13,300.00
711 East 231st St., Bronx, N. Y.	14,500.00
1711-13 Echo Park Ave., Los Angeles, Calif.	14,000.00
6171 Colonial St., Dearborn, Mich.	10,500.00
Ridge Rd., West, Grimsby, Ont., Can.	3,340.00
128 Highland Place, Brooklyn, N. Y.	15,000.00
16 St. Michael's Pl., Clifton, N. J. (addl)	10,000.00
608 Grand Ave., North Bergen, N. J.	5,000.00
Разом	$263,902.95

б) Бонди

Закуплені бонди

75 m Texas Eastern Transmission Corporation, 1st Mtge Pipe Line Bonds, 4¾%, Series due 1984	$ 75,500.00
5 m Province of Ontario Debentures, 3% due 10. 15 77/75	4,087.50
75 m Pacific Gas & Electric Co., 1st & Ref. Mtge Bonds, Ser. KK, 4½% due 12. 1. 96	75,000.00
75 m Pacific Power & Light Co., 1st Mtge Bonds, 4⅝% due 1994	74,593.75
75 Niagara Mohawn Power Corp., Genl Mtge Bds, 4⅝%, due 1994	102,875.00
Разом	$332,056.25

Дозрілі бонди

75 m N. Y. Central R. R., 3rd Equip. Trust Cert., 2¾% due 11. 15. 64	$ 75,000.00
60 m Cleveland Union Terminals Co., 1st Mtge, 3¼% due 12. 1. 64	60,000.00
55 m Chicago Eastern Ill. R. R. Co., Equipment Trust 2¾% due 12. 1. 64	55,000.00

Відкликані бонди

2 m Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtge Pipe Line Bonds, 4¾% Ser. due 11. 1. 76	2,009.20
2 m Central Maine Power Co., 1st & Genl. Mtge Bond, 5¼% Bds due 1990	2,047.38
Разом	$194,056.58

З черги обговорено плян дальших інвестицій й намічено уділення нових морґеджів на суму $200,000.00, як в ЗДА так в Канаді. Поміж прелімінарно схваленими морґеджами є декілька більших позичок для народніх домів і церков обох віровизнань. Розглянено з особливою увагою декілька залеглостей у сплаті морґеджів та задовження деяких Відділів УНСоюзу й винесено відповідні ухвали. Також розглянено деякі справи виплати забезпечення після смерти членів. Після дискусії над порушеними справами, в якій взяли участь пп. Анна Герман, інж. С. Куропась і д-р В. Ґалан, прийнято до відома справоздання гол. касира.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ

Головний секретар Ярослав Падох склав справоздання з діяльности секретарського відділу за останні два місяці на тлі цілорічних досягнень. За 11 місяців поточного року УНСоюз придбав 3,765 нових членів, в тому числі 1,197 молоді та 2,568 дорослих від 16 року життя вгору. Це число є дещо краще, як за той самий час попереднього року. Загальний стан членства УНСоюзу з кінцем листопада виносив 84,254, тобто на 761 членів більше, як з кінцем минулого року. Можна сподіватися, що цей здобуток значно збільшиться в грудні, хоч цьогорічна ювілейна кампанія не принесе сподіваного успіху. Стільки енергії присвятили союзові Відділи та діячі для загально-громадських справ, передовсім збірки на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні та його відкриття, що не осталося відповідно багато часу на здобуття більшого ювілейного осягу для УНСоюзу.

Найкращими відділовими організатарами були інж. Лев Боднар з Шикаґа, Петро Головачук з Пассейку і Михайло Турко з Форд Сиbudget. Найуспішнішими постійними організаторами були гол. радний Іван Одежинський і Степан Гавриш, оба з Філядельфії і Михайло Ольшанський з Шикаґо. Поміж округами вперше в цім році веде перед Шикаґо, яке на 19 членів випередило дотеперішнього першуна, округу Філядельфії. Головні урядовці дальше є найбільш активною і продуктивною групою поміж організаторами. Вони придбали до кінця листопада ц. р. 527 нових членів, тобто пересічно по 22 члени. 13 з них уже здобули право на ювілейну союзову відзнаку. В дальшому гол. секретар перейшов резолюції і рекомендації схвалені минулого року Головним Урядом УНСоюзу і ствердив, що крім декількох з них всі переведено у життя. До нової книжки вкладок, яку виготовили актуарії УНСоюзу, написано вступ, в якому подано, як користати з таблиць вкладок та зворотних вартостей та подано деякі поради, як вести союзову працю. Вийшла дотепно ілюстрована відомим малярем і карикатуристом Едвардом Козаком (ЕКО-м) брошура п. н. „Старий побут і нові часи", яка пропагує нову акцидентову грамоту.

Ювілейна відзнака з нагоди 70-річчя УНСоюзу вже виготовляється і буде роздана тим, які здобули бодай 10 членів в 1964 році. Схвалено доручити Окружним Комітетам відбути роздачу цих відзнак якнайбільш святочно, по змозі на окремій, загальній, громадській імпрезі в кожній окрузі чи більшій місцевости. Схвалено проголосити передконвенційну кампанію з метою видатної розбудови УНСоюзу, яка триватиме впродовж 1965 року, й дати змогу тим, які не могли здобути цієї ювілейної пам'ятки в цім році, придбати її в наступному 1965, передконвенційному році. Схвалено продовжити змагання за це відзначення також на 1965 рік. З уваги на це в новому році одержуть цю відзнаку ті, які здобудуть бодай 10 членів впродовж цілого року. За 25 нових членів нагородою буде срібна, а за 50 і більше золота відзнака. Ті, що здобули відзнаку в 1964 році, матимуть змогу здобути її вдруге за нову працю і успіх в 1965 році. Схвалено помістити, за традицією, різдвяний привіт від УНСоюзу в українській канадійській пресі. З вдоволенням прийнято до відома заснування в поточному році сімох нових Відділів, а саме: в Гиллсайд, Н. Дж, Редінґ, Па., Палатайн к. Шикаґо (двох), в Ню Йорку (Відд. славного Українського Спортового Клюбу) та в Гамилтоні. Підготовляється заложення декілька нових Відділів в перших місяцях нового року. Обговорено виконання резолюції Гол. Уряду про відзначення в наступному році заслужених і старших віком членів. Встановлено засади винагороди організаторів нових членів в новому 1965 році та обговорено ряд інших організаційних справ. Після дискусії над цими справами, в якій взяли участь усі приявні, прийнято до відома справоздання гол. секретаря.

3. СПРАВОЗДАННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Головний предсідник Йосип Лисогір дав загальні підсумки і оцінку організаційної, фінансової і видавничо-культурної діяльности УНСоюзу. Він критично підмітив нові набутки й досягнення установи на всіх полях її широкої діяльности, вважаючи, що вони заскромні, як на можливості УНСоюзу, до того в його ювілейному році. Але власне ширина зацікавлення УНСоюзу загальними громадськими справами в цім році, зокрема будовою і відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, відтягнули багато енергії від внутрішньо-союзових справ. В свойому звіті він дав точний огляд праці видавництва „Свобода" та „Союзівки", та окремо зупинився над засобами покращання союзової праці в новому році, підмічуючи питання: нової книжки вкладок зі зміненими вкладками, згідно з дорученням влади, спертими на новій асекураційній статистиці, нових друків членських аплікацій і грамот, праці Комісій Статутової, Культурної та Стипендійної, питання нового приміщення головної канцелярії та інше. Особливу увагу присвячено Канадійській канцелярії, для якої останній рік не належав до найкращих, потреби нових організаторів, зокрема в Канаді і ін. При обговоренні видавництва „Свобода" гол. предсідник поінформував про відхід на пенсію довгорічного співробітника друкарні Володимира Кушніра, колишнього українського вояка, який 43 роки працював у „Свободі". Схвалено крім подяки, виплатити йому відповідне відхідне, замість пенсії, по його волі. Відносно „Союзівки" цьогорічні прибутки будуть дещо менші, як року минулого, зприводу збільшених видатків. З уваги на це стає питання деякого підвищення оплат за побут на „Союзівці", які і так не можна порівнувати з оплатами за побут у подібних неукраїнських ресортах. Під кінець свого звіту гол. предсідник підмітив питання підготови до друку другого тому Енциклопедії Українознавства та плянів оживлення спортової діяльности молоді УНСоюзу, зокрема в ділянці гри круглями. Після дискусії, в якій взяли участь усі приявні, прийнято до відома справоздання гол. предсідника.

На його пропозицію схвалено скликати чергову річну нараду Головного Уряду УНСоюзу на день 17 травня 1965 року в „Союзівці".

В часі дальших нарад заст. головного предсідника інж. С. Куропась торкнувся справи зужиття частини резерви УНСоюзу на набуття союзових осередків праці та вакаційного дозвілля у більших скупченнях союзового членства. Гол. предсідник вияснив, що покищо інтервенція Екзекутиви в Забезпеченевому Відділу уряду стейту Ню Джерзі не увінчалася успіхом. Будуть пороблені дальші старання в цій справі. В дискусії над цією справою висловили свої думки також пп. Р. Слободян, д-р В. Галан, ред. А. Драган і Я. Падох.

4. КУЛЬТУРНО-ВИДАВНИЧІ СПРАВИ

Ред. А. Драган, секретар Культурної Комісії УНСоюзу, з'ясував поточні проблеми культурно-видавничої діяльности УНСоюзу, а зокрема дальшу підготову до друку другого тому англомовної Енциклопедії Українознавства. В дальшому він підмітив введення з новим роком поважних змін у змісті і оформленні щоденника „Свобода" та пляни поліпшення англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка". Відчувається потреба видання паралельного англомовного дитячого журналу. Схвалено передати ці останні проблеми до обдумання та вирішення Головному Урядові УНСоюзу на його черговій річній нараді. Ред. А. Драган поінформував про надрукування і висилку календаря УНСоюзу на 1965 рік. До порушених справ забирали голос пп. інж. С. Куропась, Й. Лисогір і Я. Падох. Схвалено прийняти до відома справоздання гол. редактора і на його внесення встановлено жюрі для розгляду висліду конкурсу на повість або п'єсу, зв'язаних з 70-річчям УНСоюзу в особах д-ра *Луки Луціва*, ред. *Вячеслава Давиденка* і ред. *Б. Кравцева*.

Після покінчення дискусії над союзовими справами переведено годинну розмову на актуальні громадські питання. Після цього нараду закрито.

Ярослав Падох
головний секретар

Перша Служба Божа о. Б. Снігуровича в Ню Гейвені, Конн.

7 січня 1965, в перший день Різдвяних Свят відправив новисвячений священик о. Б. Снігурович в асисті о. монс. І. Стаха та о. Й. Скульського в парохіяльній церкві в Ню Гейвені Першу Святу Літургію в ЗДА.

о. Богдан Снігурович, син блаженної пам'яті о. Михайла, колишнього пароха містечка Язлівця, повіт Бучач, та Меланії із Ставничих, почав теологічні студії в Станиславові і покінчив їх в Гіршберґу (Німеччина). Священичих свячень довершив Єпископ Ніль Саварин Едмонтонської епархії в Канаді в дні 26 грудня 1964 р.

Для вшанування о. Б. Снігуровича, відомого громадського та рідношкільного діяча в Ню Гейвені, відбувся заходами окремого комітету бенкет в залі Укр. Грек.-Кат. Парохії в Ню Гейвені, яким проводив тостмайстер радник І. Голубович. На бенкеті промовляли Архиєпископ Ніколай (титулярний Ратісвський), о. монсіньйор І. Стах, о. декан Баландюк з Гартфорду, о. Шуст з Бріджпорту, о. Водянський з Кольчестеру, о. Скульський, мґр І. Городецький з Сиракюз, пані С. Данео від відділу УККА Ню Гейвен, І. Заковоротний, письменник І. Яценко (Підкова), та від родини д-р Я. Стрийський і д-р Михайло Снігурович.

Промовцям відповів о. Богдан, дякуючи за вшанування та, виявляючи радість із того, що осягнув свою вимріяну мету, до якої довелося йому довго іти.

До виїзду до Едмонтонської епархії на призначений йому пост о. Богдан Снігурович проживає з своєю ріднею, дружиною Вірою, дочкою бл. пам. о. К. Стрийського, кол. пароха Гостова, коло Станиславова, та трьома дітьми в Ню Гейвені, Коннектикат.

П. Ф.

В Ню Йорку відбувається виставка мозаїк Олега Русича й Соні Лондин

„Тарас Шевченко"
мозаїка Олега Русича

В ґалерії при 12 Ст. Марк'с пл. у Ню Йорку почалася ще 30 січня ц.р. виставка мозаїк Олега Русича і Соні Лондин. Перший виставляє 23 мозаїки, в тому портрети Т. Шевченка І. Франка, Шекспіра, Дж. Ф. Кеннеді, А. Лінкольна та інші, і Соня Лондин — п'ять мозаїк, в тому дві Мадонни, цвіти та ін. Виставка відкрита кожного дня від год 12 до 7:30 веч і триватиме до 8 лютого ц.р. Олег Русич, родом з Житомирщини, декораційний маляр, прибув до ЗДА в 1952 році. Соня Лондин, народжена на Львівщині, також нова іміґрантка. Обоє живуть у Ню Йорку.

Українські картини у фільмі про світові події

(Про фільм В. Авраменка про Вселенський Собор)

Відомий мистець-танцюрист Василь Авраменко довший час перебував в Римі і подбав про документальний фільм, який оце висвітлювано в Ню Йорку.

На цьому фільмі глядач може побачити:

Перше Богослуження Верховного Архиєпископа-Кир Йосифа, (теперішнього Кардинала), фраґменти Вселенського Собору в Римі і наших Владик на ньому та Малої Семінарії; подорож Святішого Отця Папи Павла УІ до Святої Землі і зустріч з царгородським Патріярхом Атанаґорасом. Дві перші частини були фільмовані Ярославом Кулиничем, третя взята з загального ватиканського фільму.

Хто бачив цей фільм, виніс враження, що це такі величаві історичні події, які варто побачити всім, головно участь на Соборі наших Владик і їх богослужень, деяких під проводом Митрополита-Ісповідника, тепер Кардинала Йосифа Сліпого. Тут не говоримо про оцінку самого фільму, а про події й особи, важливі не тільки для історії української Церкви, але й про екуменічні події, про Вселенську Церкву.

Вивищення Верховного Архиєпископа Митрополита Йосифа на Кардинала набрало великого розголосу у світі і піднесло релігійний дух серед українського народу в різних частинах земної кулі. Треба надіятися, що наш загал схоче побачити ці події та дієві особи, щоб утривалити в своїй пам'яті, та щоб передати їх своїм нащадкам на далеке майбутнє.

С. Д-к.

†

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в середу, 3-го лютого 1965 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ і ТАТО

бл. п. ІВАН ЗІКУЛ

проживши 53 роки.
Народжений в с. Іспас, п. Майдан, Буковина.

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю, 5-го лютого ц. р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні Насевичів, 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в суботу, 6-го лютого 1965 р. о год. 8-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Йосафата, а опісля на цвинтар у Факс Чейс.

Горем прибиті:
ПАРАСКЕВІЯ — дружина
ДМИТРО — син
ОЛЕНА — донька
МАРІЯ — донька в Буковині
МАРІЯ НАГІРНЯК — братова

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СОФРОНА ФЕДІВА
на Пресфонд „Веселки"
зложили $15.00
Д-р Роман і Лідія СМИКИ

Високодостойній Родині складаємо щирі вислови співчуття.

Замість квітів на могилу
бл. п. КОНСТАНТИНИ ШЛЕМКЕВИЧ
складаємо 20 долярів
на пресовий фонд „Листів до Приятелів"
Докія і Зіновій ЛИСЬКИ

†

Ділюся сумною вісткою з Кревними, Друзями і Знайомими, що дня 2-го лютого 1965 року відійшла у Вічність моя Невіджалувана МАТІР

бл. п.
ІРИНА МАРІЯ РОҐУЦЬКА з ШУҐІНІВ

вдова по бл. п. адв. д-рові Іванові Роґуцькому, заосмотрена Найсвятішими Тайнами.

ПАНАХИДА відбудеться в четвер, 4-го лютого 1965 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яремя в Ню Йорку.

ПОХОРОН в п'ятницю, дня 5-го лютого 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля перевезення Тлінних Останків на кладовище Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N. J.

Горем прибитий —
ОЛЕГ — син

Мирон С. Куропась

„ДЕ Є НАША МОЛОДЬ? КІНЕЦЬ ПЕРШОЇ РУНДИ"

(2)

Це не повинно було бути аж таке важке, тим більше, що моя стаття появилась в англомовному додатку „Свободи".

Показавши, на мою думку, три суттєві питання, я залишив їх відкритими для дискусії. Я сподівався, що з дискусії, яка розвинулась над моєю статтею, виринуть якісь ясніші думки про наш майбутній шлях. Я ніколи не намагався подавати „магічну" розв'язку всіх-наших проблем, хоч деякі з моїх критиків настають на тому, що я так повинен був зробити. Я просто хотів поставити декілька сміливих питань, показати деякі факти, базовані на авторитетних джерелах і піддати одну із можливих розв'язок. Частинна розв'язка могла прийти як наслідок сумлінного і глибокого розгляду в пресі.

На жаль, зайво її згадувати, не з'явилось навіть тіні того, чого я сподівався. За винятком одного дописувача, ніхто не старався навіть зайняти становище до моїх питань. Ніхто не подав жадних джерел. Замість передискутувати порушену проблему в поважній, інтелігентній формі, мої критики писали про мої особисті кваліфікації, знання мови, нехіть до старшої генерації, нехіть до нової імміграції, дискусійну льояльність проф. Мамчура до України, про безпідставну нену імміграцію, про сина ген. МекАртура, Вінстона Черчилла, ген. де Голля, про Українську Повстанську Армію, УСС, Коновальця, українську молодь в Галичині в 1920-их роках, Бандеру, Ребета, пластову еліту, свободу волі і дарвінізм.

Що гірше, мало-хто з критиків завдав собі труду цитувати мене правильно (перший принцип раціональної дискусії), пишучи радше про те, що він думає, що я написав, або про те, в що люди мали б повірити, замість про те, що я дійсно написав.

Очевидно, кожний має право на власну думку. В писаних відповідях, однак, критик повинен бути льояльний до оригінального наміру автора, якого він критикує. Неправильно подати цитату і на її основі критикувати автора за щось, чого він ніколи не сказав, не тільки є безвідповідальністю, але часто може стати злосливістю.

Почнім з Лесі Храпливої. Передусім, що вона каже, що я думав. Згідно із нею:

(1) „Автор ставить твердження, що сучасна українська молодь у нових країнах поселення, виховуючись серед багатого й прагматично думаючого громадянства, не здібна сприйняти нічого поза ідею особистого успіху.

(2). Він жаліє щиросердечно нашу молодь з те, що українська спільнота ставить перед нею занизькі вимоги, замість дозволяти любенько собі „охолоджуватись", як це роблять ровесники інших народностей.

(3) „А тут читаємо, що ідеалом автора є ВІДКУЛЬТУРЕННЯ, і то писане великими буквами. Як цей термін інтерпретувати? Ні одна людина, яка шанує свою гідність (про неї ж так багато тепер говориться), не буде скидати із себе тисячі років своєї культури".

А тепер порівняймо те, про що панна Храплива каже, нібито я написав, з цим, що я дійсно написав:

(1) „Вартості вище описаного, багатого, прагматичного й колективного суспільства формують нашу молодь".

(2) „У таких умовинах, як тепер існують, ми можемо дуже мало сподіватися від нашої молоді. А в майбутньому, хоч нашої молоді, ми можемо дуже мало сподіватися що далі існуватимуть ці самі умовини, наші успіхи будуть ще менші... Ключем до розв'язки є сама наша молодь, головно її сильне бажання віднайти свою суть і мету в сучасному успільстві. Вона може проявляти ознаки „холоднокровности", але глибше в її серцях сидить жадоба романтики й бажання пізнавати.

(3) ВІДКУЛЬТУРЕННЯ... Наголос не повинен бути ставлений на антиасиміляцію. Він повинен вказувати у більше позитивному напрямку на користі, які ми винесемо, якщо будемо виховуватися в двох великих культурах".

Я ніколи не кажу, що наша молодь нездібна опертися негативному тискові нашого суспільства. Я ніколи не кажу, що ми повинні дозволити нашій молоді „охолонути". Я ніколи не кажу, що ми повинні домагатися від нашої молоді забути про 1 000 років української культури. Мені важко зрозуміти, що панна Храплива хотіла доказати своїм методом дискусії. Та це не єдина проблема з статтею панни Храпливої. Критикуючи моє посилання на проф. Мамчура, вона пише:

„Як могла людина, навіть найглибших теоретичних знань, передбачити тридцять років тому масовий наплив нової еміграції з її чітко сформованим національним обличчям? А що більше: хто ж міг тоді знати, що українська вільна думка втратить вповні можливість існування на рідних землях, а тим самим відповідальність еміграції за долю й удержання життя всього народу степенується до безконечних величин".

Це зрозуміло, що панна Храплива, нова іміґрантка, могла б бажати зігнорувати здобутки старої іміграції. Зрозуміло теж, що панна Храплива, в своєму ентузіязмі для стану нової імміграції, могла вибрати ігнорування всієї наукової доказовости про щось протилежне і вірити, що нова імміграція ніколи не піддасться асиміляції. Особисто я вірю, що твердження панни Храпливої „ми є тут 15 років, і ми все ще не зникли" („Америка", вересень 15, 1964), говорить само за себе.

Що це таке 15 років? Стара імміграція і багато її синів та дочок не зникли після 70 років. Незрозуміле, однак, ствердження, що д-р Мамчур не знав про те, що Україна буде окупована, або що завдання української імміграції після другої світової війни будуть більшими. Україна була окупована в 1920 році, а д-р Мамчур написав це в 1936 р. Що більше, стара імміграція не тільки усвідомляла зобов'язання до Рідних Земель, вона їх виконувала! Наша стара іміграція збудувала 553 українські церкви перед 1937 роком.[2] Поміж 1886 і 1936 засновано 79 українських часописів в Америці.[3] Вже в 1935 р. курси української мови велись офіційно на Колумбійському університеті.[4] В часі між 16 липня 1932 р. вісімнадцять радіостанцій на терені ЗДА надавали 123 українські програми.[5] Об'єднання, українсько-американська організація, заснована після першої світової війни, висилала 254,266.68 дол. українцям в Европі за період з 13 років свого існування.[6] Поміж 1930 і 1934 роками Український Хор в Шикаго брав участь в щорічних музичних фестивалях чотири рази, здобувши три рази перше місце, а раз друге.[7] Вже в 1912 р., українська делегація була прийнята в Вашингтоні президентом Тефтом.[8] В 1918 р. спеціяльним Актом Конгресу визначено Український День в цілих ЗДА і українці зібрали майже 150 тисяч долярів протягом одного дня![9] Під час другої світової війни хто як не стара імміграція зорганізувала Український Допомоговий Комітет, який допоміг багатьом тисячам українців.

А гляньмо на синів і дочок цієї іміграції. Де вони? Чи не факт, що більшість українських православних і католицьких священиків належать до другого покоління? Чи не факт, що численні працівники УНС, УРС і „Провидіння" народжені в Америці? Українська Православна Ліґа, Ліґа Української Католицької Молоді, Ліґа Української Молоді Північної Америки складаються передусім з тут народжених! Численні керівні особи УККА так само, як члени найвищих рад УНС і УРС, є українцями з другого покоління. Нарешті, чи не беруть українці, тут народжені, участь в житті українських громад таких міст Пенсилвенії, як Оліфант, Ембрідж, Карнеґі і інші?

Важко зрозуміти, чому панна Храплива зігнорувала ці факти.

Рівень дискусії, започаткований панною Храпливою, був продовжений пп. Мацьковим і Василишиним. Обидва панове сперли свої статті на речах, яких я ніколи не сказав, а потім писали про справи, що мали мало спільного з нашою проблемою.

(Продовження буде)

2) Галич, Василь. Українці в ЗДА. Юніверзіті оф Шикаго Пресс, Шикаго 1937, стор. 105.
3) Там же, стор. 112.
4) Там же, стор. 131.
5) Там же, стор. 133.
6) Там же, стор. 83.
7) Там же, стор. 137-138.
8) 40-ліття Ювілейна Книга УНСоюзу.
9) Там же.

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Чорноморська Січ", Ньюарк — Айріш Ам. СК, одні із чотирьох змагань п'ятого вечора сімкового футбольного турніру, відбудуться в п'ятницю, 5-го лютого, о год. 8:30 вечором у залі Арморі в Петерсоні, Н. Дж. Початок змагань, в яких гратимуть ще три інші пари: Скатс Ам.—„Молфетта", Гобокен ФК — „Петерсон Доверс", Галедон СК — Мадярський СК, визначений на 8:00 годину. Січовики мають другі змагання вечора.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК

Українська Спортова Централя Америки і Канади влаштовує 21 лютого лещетарські першості чоловіків і жінок у конкуренціях з'їздового бігу, кругобігу і альпейської комбінації. Змагання відбудуться в Mont Blank, St. Faustin, Quebec, Canada при гайвею ч. 11 у віддалі 65 миль від Монтреалу на північний захід. Реєстрація учасників і льосування місць відбудеться в суботу, 20-го лютого вечором в готелі Le Montaguard, St. Faustin, Quebec. Організатором змагань є Карпатський Лещетарський Клюб з Торонта. Карпатський Лещетарський Клюб в Ню Йорку організує прогульку змагунів і гостей на ці першості. Автобус мав би виїхати з Ню Йорку (біля УНДому) о год. 7 вечором в п'ятницю, 19-го лютого, а поворот до Ню Йорку запляновані на понеділок вечором біля півночі. Зголошення приймає п. Роман Навроцький, 20 Whitman Ave., Islip, L. I., N. Y. Тел.: 581-7352 (Code 516).

СІМКОВИЙ ТУРНІР ФУТБОЛУ В ШИКАГО

„Леви" — „Блискавиця" 5:1
„Крила" — Литовський СК 0:2

Шикаго, 31-го січня. — В п'яту неділю турніру припала „Левам" найслабша дружина Першої Дивізії. Переконливою перемогою над „Блискавицею" закріпилися „Леви" на вершку показника з точками 9:1 і відношенням воріт 14:3. „Левам" наступають на п'яти в показнику мексиканські дружини „Таннерс" з точками 8:2 і Мадярський СК з точками 7:3. Після п'ятого круга турніру виглядає, що „Леви" стануть чемпіонами і здобудуть цим право на вхід до Вищої Дивізії, а з ними одна із згаданих дружин, яка закінчить турнір на другому місці. В дружині „Левів" заграв перший раз від 1959 року Володя Лінартович, який був змагуном „Крил" в сезоні. Володя став героєм дня, здобувши для „Левів" трос воріт, треті, четверті і п'яті. 1-ші ворота стрілів для „Левів" вже на 1-ій хвилині гри Нога з подачі Батисти, а автором других був Батиста, якому подав м'яч з вільного Нога. Спочатку другої половини, при стані 2:0, поляки здобули одинокі ворота. Склад „Левів": Банах, Еліяшевський, Бульба, Полюховин, Нога, Батиста, Стахровський, Лінартович і Козій. Суддював ці змагання Дальквіст.

Сумівські „Крила" програли другі підряд змагання в цьому турнірі, впали на 8-ме місце 1-ої Дивізії та втратили надії здобути в цьому турнірі 1-ше, чи 2-ге місце. Що більше, щоб не вилетіти з наступного турніру в залі, „Крилам" треба постаратися зайняти принайменше шосте місце. Воротар „Крил" Роман Куць боронив добре, але ні його гра, ані участь в дружині Терлецького (б. змагуна „Левів"), ані нового змагуна Мацана з Бельгії не помогли „Крилам" виборати хоч одну точку.

Честь сумівських футболістів врятували „Крилenята", які перемогли у показових змаганнях доростку одноліткiв „Швабен" вислідом 2-1. Стрільцем обоїх воріт для „Крил" був Володимир Басараб. Визначився в змаганнях воротар доростку „Крил", Іван Мартин, який оборонив карне на одну хвилину перед кінцем зустрічі.

Петро Головатий

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ПЕТЕРСОН ДОВЕРС" 3:2

Петерсон, 29 січня. — Четвертий вечір сімкового турніру Ліги „Шейфера" пройшов для „Ч. Січі" успішно. Наші футболісти показали гарну гру, здобувши важливу перемогу з фаворитом, який був висунувся на друге місце табелі гор.

Першого голя для січовиків здобув Снилик з подачі Каздоби, в 6-ій хвилині. Хвилину пізніше італійці вирівняли 1:1. В 12-ій хвилині петерсонці вміло використали вкид м'яча з бічної лінії і здобули ведення 2:1.

В другій половині італійці втомились і не змогли вже дорівняти кращій технічно „Ч. Січі". Двадцята хвилина гри принесла січовикам вирівнюючий голь, якого здобув дебютант цього турніру Данило Хромовський з гарної подачі Снилика. Переможні ворота зустрічі здобув знову Хромовський на дві хвилини перед закінченням гри. Були це найгарніші і найбільш емоційні змагання вечора, в яких акції наших футболістів ентузіястично оплескували численні наші і чужинецькі глядачі. В листку „Бюлетеня" Ліги „Шейфера" відзначено З. Снилика, Дж. Тонера (Гобокен) і Н. Стала (Петерсон Доверс), як найкращу трійцю змагунів з усіх чотирьох досі відбутих змагань. Склад „Ч. Січі": Саврин, Каздоба, Янг, Блек, Снилик, Хромовський, Нестеренко, Воробець і Сольчаник.

Інші висліди змагань цієї п'ятниці:

Гобокен — Скатс Амерікенс 3:2
Мадярський СК — Молфетта 4:2
Галедон — Айріш Амерікенс 3:3

СТАН ПОКАЗНИКА ТУРНІРУ:

Гобокен ФК	7:1	9:3
Мадярський СК	6:2	11:8
Петерсон Доверс	5:3	11:6
Чорноморська Січ	5:3	10:8
Айріш Амерікенс	4:4	7:7
Скатс Амерікенс	3:5	5:6
Галедон СК	2:6	5:12
Молфетта СК	0:8	4:13

О. Твардовський

НОВІ УСПІХИ УКРАЇНСЬКИХ ШАХІСТІВ

Цілий ряд українських майстрів шахівниці завойовують гарні місця і славу на американських турнірах. Минулої осени проф. Степан Попель здобув перше місце в турнірі „Мишиген Опен", в якому він був багато разів чемпіоном. Одним із найактивніших українських шахістів є Іван Теодорович з Торонта, який в 1964 році розіграв близько сто турнірових партій. В цьому році він вийшов переможцем турніру „Гейтвей Опен" в Піттсбурґу, „Фоллс Сіті Опен", та поділився з трьома іншими суперниками при рівності точок першими чотирьома місцями в першостях стейту Ню Йорк. В Шикаго добивається гарних успіхів молодий майстер шахівниці Осип Пуцайн, який зайняв у першостях стейту Іллиной друге місце.

У відкритому мистецтві Америки в Бостоні, де брало участь 229 шахістів, змагалися теж два чільні українські майстри Іван Теодорович з Торонта і д-р Орест Попович з Ньюарку, який є ланковим шахів СУАСТ-Схід і керівником шахової дружини „Чорноморської Січі". На дванадцять можливих точок д-р О. Попович здобув 8 і ½ та поділився через рівність точок з п'яти суперниками місцями 9-14. Іван Теодорович мав 8 точок і спільне з восьми іншими учасниками 15-23 місце внаслідок рівности точок.

У кваліфікаційному турнірі „Маршал Клюбу" в Ню Йорку, який вважають другим по силі клюбом Америки, взяв участь д-р Орест Попович і здобув у ньому перше місце з точками 6½:1½. Перших вісім змагунів цього турніру заквалiфікувалися до фіналу, в якому вони вирішать першість, граючи разом із восьми бувшими першунами і віце-першунами „Маршал Клюбу". Цей фінал саме відбувається в Ню Йорку.

ШЕСТКОВИЙ ТУРНІР ФУТБОЛУ В НЮ ЙОРКУ

УСК — „Джуліяна" 2:2
УСК — „Бльо Стар" 0:3
УСК — НСК Бруклин 2:1

Ню Йорк, 30-го січня. — В другому вечері турніру НАФ-Союзу, спонзорованого Броварнями „Балантайн", футболісти УСК-у Ню Йорк не поправили на багато свого положення в показнику турніру. Після одної виграної, одної нерішеної та одної програної, які ще раз доказують, що футбол в залі зовсім інший, як на вільній грищі, шістка УСК-у заледви посунулася з останнього на передостаннє місце поміж десяти учасниками турніру. На чолі табелі висунувся Грецько-Ам. СК з точками 9:3 і відношенням воріт 13:5. За ним у близькій віддалі однієї точки стоять футболісти „Н. И. Готи" та „Мінерви ПФ." (8:4) і шістка „Дойчунгарн" (7:5). Третій і останній вечір турніру відбудеться аж 20-го лютого і в ньому УСК розіграє ще три зустрічі з такими дружинами: „Дойчунгарн", „Гунгарія" і „Н. И. Гота".

ПЕТЕРСОН ПЕРЕМІГ ЮРІЯ ЧУВАЛУ

У боксерських змаганнях важкої ваги, переможець яких мав би зустрінутись у фіналі за чемпіонат світу цієї конкуренції, бувший двократний чемпіон Флойд Петерсон переміг на точки свого суперника Юрія Чувала. В дванадцяти рундах зустрічі Петерсон, якому вже 30 років, вміло атакував і уникав важкої руки 27-річного хорвата з Торонта Юрія Чувала. Боротьбі цих двох претендентів на лаври першуна приглядалося минулого понеділка в залі Медісон Сквер Гарден в Ню Йорку понад 19 тисяч глядачів. Рішальна боротьба за чемпіонат мала б тепер відбутися між Петерсоном і переможцем другої пари претендентів Кессіюсом Клеєм або Санні Лістоном.

Українська хроніка

● **Доповідь д-ра Всеволода Голубничого** на тему „Українсько-визвольна справа в умовах мирного співіснування між ЗДА і СССР" відбудеться в Клюбі Круглого Стола у Ню Йорку, в залі Вілльс Меморіял Блдґ при 20 Вест 40-ій вулиці в п'ятницю 5-го лютого ц. р. о год. 7:15 вечора. Після доповіді — дискусія.

ТАРЗАН, ч. 5382. Король вибирає змагуна!

Зворушення захопило товпу, коли Могутній наказав п'ятьом воїнам виступити вперед.

Король посміхався з Тарзана. — З цих чоловіків я старатиму буду вибрати гідного противника...

А тоді він зневажливо кивнув пальцем на найменшого тубільця!